

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általunk katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XVI. LEO pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (iskola-utca 4. sz.)

A függetlenségi pártok bomlása.

(K) Csodálatra méltó az a könnyelműség, melyvel a függetlenségi pártok önmagukat tönkreteszik. Nincs többé köztünk a kölcsönös becstetés, az egymás iránt való lojalitás, de készek egymásnak torkára kést hegyezni, hogy tomboló dühöket kielégítsék. Egyesek tiszteletreméltó alakja, kiemelkedő jelleme, a közpályán szerzett érdemeid nem menthetik meg a függetlenségi pártokat a bukástól, midőn azt látjuk, hogy miként vádaskodnak, gyanúsítanak, dulakodnak és támadják egymás becületét hírlapokban, az országházban és végre is egymástérő kihívásokkal törekednek a halálosan gyűlölködők kiirtani egymást.

Szétzüllött részei az egykor oly hatalmas függetlenségi pártok fojtogatják egymást. Elv, párt, haza feledve vannak, egymás életére, becületére törnek, nincs közös eszme, az ész működése is megszünt ott, hol tajtékzó ajkakkal tépik egymás becületét. A függetlenségi pártok végbomlása elkövetkezett. A sokáig takargatott belső bomlás processusa elementáris erővel tört elő és siralmas enyészetnek viszi a gyűlölködő fraktiókat.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Hulló levelek.

Irta: Gazy Jenő.

A kis város egész aranyifjúsága ünnepelte Sárváry Margitot. Mert szép lány is volt, kaczer is volt a viczispán lánya.

Békés polgárok mikor filiszter mulatságaikról haza menőben elballagtak a piac tere, gyakran dörmögtek magukban, hogy már elég is lenne a sok muzsikából. Majd minden este szólt ott az éjjeli zene s bele-bele kurjongatott a mámoros ifjúság.

Ősi kuria volt a Sárváryék háza, a régi időben talán csak egyedüli ház, a többi csak jobbágy lakta viskó lehetett. Oszlopos tornácán akkor az igazságot szolgáltatták a földesur hajdúi. Most benőtő örök zölddel egész addig a kiszögélő erkélyig, a melyen nyár időben Sárváry Margit szokta szőni selyem virágait puha bársonyra.

Ilyenkor aztán felvonulást rendeztek az urak, hogy egy-egy bájos mosolyt kapjanak jutalmul a tegnapiért vagy biztatásul a jövőre.

Egyszer úgy véletlenül vetődött arra Szegő Kálmán is. Nem tartozott a szerep vívő ifjúsághoz, nem is ismert ugyszólván senkit sem a városban. Valamikor ő is dédelgetett gyerek volt; a balsors azonban elvette apját, mielőtt nevelését befejezhette volna s nem maradt utána épén semmi, mint csak az édes anyja. Elni pedig kellett. Valami adóhivatalban szerzett tehát állást és úgy jutott a városba. Csendesesen élt magának és édes anyjának.

Nekünk úgy tetszik, hogy a függetlenségi pártok eme késhegyig menő dulakodása nélkülöz minden magasabb indokot és tulajdonképen nem egyéb, mint a létért való küzdelem legdurvább megnyilatkozása. Ki-ki magáért. Ez a jelszó a függetlenségi táborok meghasonlott képviselői között. Az őszi választások valószínű beálltával — ki-ki igyekszik saját mandátumát biztosítani és e küzdelemben egymást tiporják le, mert utjában van egyik a másiknak.

Szomorú képet nyújt a kenyérért való küzdelem — de kétszeresen szomorú, hogy éppen a hazafias függetlenségi pártok puritánnak látszó ügyeiket egymást önzésből, kenyéririgységből. Ez a párt nem érdemelt meg annyi hazafias szolgálatok utján ily szomorú véget. De megérdemlik a seprüt azok, kik önzésből sirasói lettek a pártoknak. Megérdemlik, hogy elforduljon tőlük a nemzet bizalma és kivesse mindnyáját abból a szentélyből, hol csak kufarok voltak.

Mily ijésztő korrüpcziót tár elénk a függetlenségi pártok dulakodása — ez nem szorul bővebb magyarázatra. Egész sivárságában előtűnik áll a pártok önző harca. Nincs magasztos eszme, nincs be-

csület; letiporni mindent, de megmenteni a mandátumot. A függetlenségi párt leeseit a magas piadesztárlól, melyre a tiszta hazafiságtól lelkesült nagyok emelték hosszú küzdelmek árán s lebukott a hétköznapi surlódások kövei közé, hol nincs többé hazafiság, csupán a kenyérért való dulakodás. Az országnak el kell fordulni e párttól, mely önmagát sem becsüli semmire, midőn adáz gyűlölettel vesztére tör annak a pártvezérnek, kinek nimbusa fényt árasztott rá, s ki egymaga titáni harcokat vívott minden vonalon. Ez a párt, mely kérkedve rántja sárba a hazafiak legjobbját, ez a párt nem érdemel bizalmat.

Mert ez a hajszja, melyet a függetlenségi frakciók Ugron Gábor ellen indítottak, nem egyéb kortes manővernél, melynek segélyvel egy félelemnélkül től vélték megszabadulhatni a bekövetkezendő választásoknál. Nyolcz hónap óta kutattak már utána, hogy Ugron életében találjanak egy megsebezhető pontot. És míg Ugron az ország tapsai között vívta a nagy parlamenti és delegacionális csatákat, addig feygyvertársai a függetlenségi képviselők az Achilles sarkot keresték benne. Hazafias

Amint elhaladt a Sárváry ház előtt, véletlenül feltekintett. Eszrevette és rajta feledte szemét Margitot. Valami eddig nem ismert érzés reszkettett bele a szívébe. Megállt egy pillanatra. És a leány rá mosolygott.

Talán csak megszokásból, talán épp egy mulatságos gondolat jutott eszébe, vagy talán nevetésgésnek találta azt a bámsész tekintetet, melyvel az ifjú rá nézett. Mindegy.

Szegő Kálmán a következő pillanatban tovább indult; de az az arc már bele véste magát a szívébe, az a mosoly örökre ott maradt. Hisz a szeretni vágyóik oly könnyen hívők; aztán őt még nem szerette senki; mért ne hitte volna, hogy talán...

Visszafordult; de már akkor nem látott az erkélyen senkit.

Most vette csak szemügyre a házat magát és hirtelen elkomorult.

Büszkén hivalkodott előtte az ősi kuria. Erős oszlopai mind megannyi titulumja az idegennek. A közepen köpájszon, álló oroszán magasra emelt egyenes kariddal. Alatta a Sárváryak büszke jelszava vésvé: „Semper idem.”

Egy arra menő atyai aztán bőven elmesélt neki mindent az ősi lakról. Úgy látszik a viczispán arra is sulyt fektetett, hogy alattvalói bétéve tudják nemzetsége történetét.

Szegény: Szegő Kálmánnak éppen elég volt. Egy percz alatt épített magának egy új világot és egy percz múlva érezte, hogy mindez veszne van. Hogy is lehetne? Ő és Sárváry Margit!

Lassan tartott haza felé. Felforgatott lelkében fursábnál-fursább gondolatok jártak.

És az égen messziről sötét felhők kezdték elborítani a nyári nap nyugodt ragyogását.

Mai lapunk 4 oldal.

Több nap mult el azután. A város falain óriás iver hirdetik, hogy ma este táncmulatság lesz a megyeház nagytermében — jókönyv ezélra — melyre a város előkelői már megigérték részvételüket.

Szegő Kálmánnak is észre kellett vetni. És amint nézte, egy gondolat ébredt fel benne:

— El fogok menni! O bizonyára ott lesz és én csak egyszer akarok még bele menni azokba a szemekbe, csak egyszer akarom még látni; aztán elmegyünk innen mind meszebbre, felejteni.

Mióta látta Sárváry Margitot — nem volt nyugalma. Nappal nem mert a házuk felé menni. Élt, hogy valaki még észre találja venni rajta; mit érez — és kimévetik. Este azonban ott volt minden nap. Leült egy lapadra szemben és csak nézett-nézett és várt, maga sem tudta mire. Az emberek néha fursán néztek rá, de ő ezt nem vette észre. Végre azonban maga is belátta, hogy ez így nem mehet tovább, el kell innen mennie és szakítani ezzel a környezettel, ha nem magáért, hát az anyjáért. Ekkor jött közbe a táncestély.

Kilencz óra este. Egyik fogat a másik után hajtát a kivilágított megyeház elé. Zsinóros megyei hajduk segítik ki a hölgyeket. Frakkos urak vezetik be őket a táncterembe. Már jó késő volt, mikor Szegő Kálmán is megérkezett. Persze nehéz volt ily kis városban egy frakkot kölcsön szerezni. Az utolsó perczben is majdnem visszakérték. Nem is állt jól rajta. Kissé bő volt, egy kissé hosszú is volt az ujsa, de ő ezzel nem törődött, vagy nem is értett hozzá és a szerelmes emberek néha oly együgyűek és oly rövidlátók.

törkéveiket siker koronázta, mert im Ugron Gábor a nagy székely tulajdonképpen nem más, mint zábszállója a hadseregnek. Ezzel nyilván a mandatumjáról való lemondásra akarják kényszeríteni függetlenségi elvtársai a nagy székelyt, hogy így megszabaduljanak a félelmes ellenféltől. A zábszállítás csak ürügy, a politikai cél: Ugront kibuktatni a magyar parlamentből és őt, valamint pártját lehetetlenné tenni, hogy választókerületét megkaparíthassák.

E cél elérésére már nem is politikai harcokat indítottak a függetlenségi képviselők, nem is pártoskodást, de későgyig menő adáz gyűlölködést.

Az a párt, mely ily eszközökkel harcol, az a párt végéhez közeledik.

Zab kenyér.

Szörnyen éhes már akkor az ember, mikor zab kenyérré szorul. A függetlenségi párt Bánffy árnyalata pedig ezen rágódik pár nap óta s ugyancsak neki tüzesedett a zabtól.

De nem csoda, hisz Ugron természetete. Jó zab bizonyára!

Hajh! Miért is van Ugronnak 7000 hold földje?!

Ha neki 7000 holdja nem volna, akkor el se kellene adni; de mert van földje, zab is terem rajta, el is adja ha terem s így kész az inkompatibilitás s kész az Eötvös leibzurnáljának — támadási alapja.

Persze valaha Eötvösnek is volt zabja, míg t. i. meg volt a tiszta-eszlári dominium, de hát semmi sem tart örökké. A dominium elment, zab nem terem neki s így ő nem inkompatibilis, tehát ültetheti Ugront.

Be szép is az az erkölcsi tisztulás.

Nem is olyan régen, — egy éve sincsen, a bukott uralom minden nevesebb tagjáról 20—30-

A táncz már javában folyt. Nehéz, illatos levegő töltte meg a termet. Nem jót tesz az olyan embernek, akinek nem elég erős a feje.

Szegő Kálmán szétnézett a tánczókon és egyszerre erősebben érezte dobogni a szívét. Megpillantá Margitot. Épp egy magas, felfésült bajuszu ural keringőzött. Mintha szebb lett volna még, mint mikor először látta. A táncz élénk pirt hozott arcára, szélesen kivágott fehér ruhája láttatni engedé plasztikus vállait. Büszke fejét kissé hátravetve — mintha a dús arany hajnak engedne — magas, karcu termete könyveden simult tánczosához. Valóban elragadó volt. Segény Szegő Kálmán szédülni érezte a fejét. . . . Nézte amint egyik karból a másikba adják és ő tánczol, egyre tánczol, — boldog mosolylyal ajakán.

Végre itt a kedvező perc. Ugy látszik kissé kifáradt, — leült . . .

Szegő Kálmán oda siet egy rendezőhöz:

— Mutasson be kérem!

A következő pillanatban már ott állt előtte. Esetlenül hajtotta meg magát:

— Szabad remélnem? . . .

Sárváry Margit végig nézett rajta büszkén — hidegen.

Szegény Szegő Kálmán bizony nem nézett ki valami világhíján.

— Köszönöm nem tánczolok, fáradt vagyok — szólt Margit — és elfordult, hogy a következő percben már egy huszárhadnagy karján keringjen tovább.

Szegő Kálmán csak megtántorodott egy kicsit, az arca valamivel halványabb lett, aztán feltölt belé az őseitől öröklött vér egy pillanatra. Kiegyenesedett, utánna nézett a lányának

szoros inkompatibilitást jelentettek be s kisült, hogy nincs üzlet Kárpátoktól az Adriáig s terület az ecsedi láptól — Románia csillagáig, mely egy-egy kormánypárti korifeust ne zárna inkompatibilis kebelébe.

No de hát az nem vert fel valami nagy port. Mindenki megnyugodott abban, hogy csak ennyi sült ki azokról az urakról, mert többet vártunk s ha egy mozsáryi provízió is felütötte a fejét, egyszerűen újra fejték egy újabb választással.

Hanem Ugronnál másként áll a dolog.

Ugront nem olyan embernek ismerjük sem mi, sem a Bánffy árnyalatok, hogy ilyesmi hozzá férne, azért még azon is megütközik a világ, hogy miért nem hagyta inkább nyakára dohosodni a zabját, mint hogy a katonaságnak adta el.

Hiszen egy lehelletet vél felfedezni benne a gyilkos gyűlölettel eltelt ellenhad s már ujjong. Ő mit nem adott volna a bukott éra nagy gárdája ezért a hajszaért, ha nekik szállott volna. De fájdalom, őket keményebb dolgokért ütötték.

Az Ugron elleni hajsza könnyen érthető.

Vezeti az Egyetértés, az Eötvös lapja, mely egyedül foglalt állást a borhamisítók mellett, rothadt velejűnek állítván Darányi minisztert s a liberalizmus elleni merényletnek azon akezióját, mely megakadályozza a mérges kotyvalék árulását tiszta bor helyett. Azután a függetlenségi pártra támadt, minden módon akadályozni próbálva annak nagy küzdelmét, mely Bánffy bukásához segítette az országot. Azután fuzionált Kossuthal ismét és a bámulus megbocsátási képességű Kossuth ismét visszatért az Eötvös szárnyai alá, a régi fizetés mellett, s írja apró kis cikkeit arról, hogy őt nem kellő figyelemmel hallgatják az országházban.

Kifejezője a lap álláspontjának Olay, ki kész volt esküdni arra, hogy ő függetlenségi érzelmű. Ha jól emlékszünk, szellemes közbeszólásra adott ezzel alkalmat. Ugyanez az ur nemrég olvasót tartott a markában Szentesen,

és a szemében mintha valami szokatlan fény villant volna meg.

Aztán egyszerre megint visszagörnyedt, csak egy kicsit mélyebben, mint azelőtt.

Ki innen, — gondolta magában — mert a szívem mindjárt megszakad . . .

És kezdte magát keresztül törni a tánczókon. Épp a terem ajtajához ért, mikor újra hallja Sárváry Margit hangját. Visszahökken egy kissé. Margit körülvéve tánczosoktól, líhegő kebellet pihenőt kér. Hallja a mint szó:

— Uraim, csak egy csepp vizet — nem bírom már tovább.

Többen készséggel rohannak, hogy a hűsítővel szaladgáló pinczért valahol elfogják.

Ekkor egy ördögi gondolat villan keresztül Szegő agyán — olyan gondolat, mely csak egy vérig sértett, felzaklatott agyban támadhat.

Kívül az ajtótól jobbra pohárszék áll, melyen a vacsorához készítenek italt. Gyorsan felkap egy behűtött üveget, tele tölt egy poharat és odanyújtja Margitnak. — Mindez egy pillanat műve volt.

A következőben Margit már utána nyul a pohárnak, hogy visszakapja; de már késő. Margit fenéig irté ki. Jól esett neki és megköszönte — mosolygott is.

Eles klarinét hang hasitá. át a levegőt — szünóra következett.

Szegő Kálmán pedig kirohant az éjszakába és futott-futott míg össze nem rogyott. Az emberek azt hitték: részeg. Felszedték, valaki felismerte és haza vitte.

* * *

Alig két hétre rá — a Sárváryék büszke czimerét fekete fátlyallal vonták be. Széltében csendesen beszéltek az emberek, hogy a szép

hol a polgárság látva, hogy áhitata majd akkora mint elvhisége, annyira óhajította elismerését nyilvánítani iránta, hogy a csendőrségnek kellett erről lekapacitálni őket.

Im ezek a támadók. S a támadott? Ugron Gábor és multja.

A harc kimenetele tehát, ismervé a két tábor, kétségtelen.

Nem baj ez a láрма, csak szimptóma. Híre járja, hogy új választás készülődik. Ez tölti meg villamossággal a fülledt politikai levegőt, melyben teljes Széll csend uralkodik. Egy pár villám, dörgés és hisszük, hogy fel támad a Széll, viharra erősödik és végig söpör a választáson.

Eros ez a reményünk s hisszük, hogy akik ma oly nagy buzgalommal hegyezik Ugron zabját, azok oda kerülnek majd a politika nem nekik való színteréről, a hol a zabot hegyezik.

És ez nekik való és ők oda valók régóta.

UJDONSÁGOK.

— **A hatvanhétéves József főherceg.** József főherceg tegnapelőtt ünnepelte a fiemei Villa Giuseppe-ben hatvanhetedik születésnapját. Ebből az alkalomból mindenfelől tömérdek üdvözlőtávirat és levél érkezett József főherceghez. A villa előcsarnokában kitett gratuláló-ívet a fiemei társaság színe-java aláírta.

— **Az Orsz. Vörös-Kereszt-egylet** igazgató-sága a Siman Sándor titkár által szerkesztett évi jelentésre az alább közölt elismerő levelet intézte a székesfejérvári fők-egylet választmányához:

Tekintetes Választmány!

Hivatkozással a t. választmányunk hozzánt betejeszett évi jelentésére és pénztári számadására, van szerencsénk a következőkben válaszolni: A választmányi titkár ur által kiváló ér-zékkel egybeállított közgyűlési jelentést élénk érdeklődéssel olvastuk.

Sárváry Margit az utolsó mulatságon meghült és ez okozta korai halálát. Mindenki ott volt — aki életében ismerte. A gyászba borult, megtört szülőket körülfogta az egész város részvéte. Szomoruan állta körül az aranyifjúság kedvence ravatálát. Ott voltak a cigányok is. Csendesen, mint a régi éjjeli zenéken, de fájdalmasan zokogta a hur:

„Kitették a holttestet az udvarra . . .“

A szertartás épen véget ért — mikor egy komor, halvány alak támolygott az udvarra. Senkinek sem tűnt fel. Ki is törődne ilyenkor Szegő Kálmánnal.

A temetési menet megindult, a cigányok rákezdtek luzni siralmasan, meghatóan:

„Lehullott a rezgő nyárfa ezüst színű levele . . .“

Szegő Kálmán is elkísérte, ki a temetőbe. Ott neki támaszkodott egy fának, hogy el ne essék és csak nézte-nézte üvegesedő szemekkel, mint hantolják az ő boldogságát.

Amikor mindenki eltávozott a temetőből, oda rogyott a friss sírhalmura és zokogott a meddig csak a könnyei ki nem apadtak.

Másnap aztán ott találták Szegő Kálmánt a büszke Sárváry Margit sírján szíven löve. Egyik kezével a keresztfát ölelte, a másikban mereven szoritva fegyverét.

Sokan találgatták az összefüggést a két halott közt. De hát senki sem értette a dolgot. Végre is némelyek azt mondták:

— Bolond volt, — a jobb szívűek hozzátették:

— Szegény Szegő Kálmán.

Bent a városban egy kis házban pedig keservesen zokogott, egy magára hagyott, szegény öregasszony.

Az újjászervezés nehézségeinek leküzdése után a t. választmány nemes ügybuzgalommal lépett a kezdeményezés terére.

Igy mindjárt a múlt év kezdetén a főkegylet társelnökének Havranek Józsefné urnó ő nagyságának kezdeményezésére hangversenyt rendezett, mely ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben minden várakozást kielégített.

Az általános érdeklődés felkeltése első sorban a választmány tisztelt hölgytagyjainak, névszerint Havranek Józsefné, K. Flögl Karolin, Bárándy Klárka, Kampis Ilona és Emilia, Liebhart Etelka és Moenich Jolán urhölgyeknek köszönhető, kiknek odaadó fáradozásukért kedves kötelességünknek tekintjük őszinte köszönetünket külön is kifejezni.

A t. választmány a mellett, hogy a háboru esetén általa fentartandó beteggondító állomás ügyének rendezését magára vállalta s ide vonatkozó megkereséseinknek mindenkor készséggel tett eleget: nem feledkezett meg azon feladatokról sem, a melyek intézményünkre békés időben is háramlanak s az elhagyatott érdemes szegények segélyezésével igyekezett a könyörületeség munkájában résztvenni.

A czéludatos tevékenység, párosulva a tisztikar lelkes buzgalomával, kétszázalékos megfogja teremni üdvös eredményét s hazafias intézményünk már az eddigiekből itélve is fontos társadalmi tényezője leend a régi koronázó város társadalmának.

A pénztári számadást minden részletében pontosnak találtuk s a megfelelő adatok előjegyzéséről gondoskodtunk.

S a midőn ezzel észrevételeinket berekesztjük, megragadjuk az alkalmat, hogy a t. választmányunk s első sorban a kötelességérzettel és nemes lelkesedéstől áthatott tisztikarnak ismét egy évi munkásságáért meleg köszönetünket kifejezzük.

Hazafias üdvözléssel
Budapesten, 1900. évi február hó 28-án.
Az igazgatóság.

— **Színészeink távozása.** Kedden, e hó 6-án bucsuztak el színészeink a székesfejvári publikumtól, mely az ideai szezonban több mint négy hónapon keresztül, általában igen melegen pártolta a törekvő társulatot. Utolsó előadásul a *New-York szépe* ment másodsor, ismét telt ház előtt. Az előadás jóval gördülékenyebb volt a hétfőinél, bár a darab, ugy a kiállítás, mint értékét tekintve, egyike a leggyöngébbeknek. A közönség mindazonáltal elég jól mulatott s gyakori óvációban részesítette a bucsuzó színészeket. Szalkaiék tegnap reggel utaztak *Nagy-Becskerekre*, hol virágvasárnapig maradnak. Az ideai szezonról általánosságban már elmondottuk megjegyzéseinket s ezuttal csak ama szálló hír regisztrálására szorítkozunk, miszerint nem látszik lehetetlennek, hogy Szalkaiék jövőre ismét visszatérnek hozzánk. A kombinációk ugyan még kissé koraiak, de annak idején magunk is hozzászólunk.

— **Márczius 15.** A „Felsővárosi Olvasókör“ folyó hó 17-én este 8 órakor, saját helyiségében — Vásártér 23. szám — a márczius 15-iki események megünneplésére társas-vacsorát rendez. Egy teríték 1 korona 20 fillér.

— **Öngyilkos tanár.** Jobb sorsra érdemes uriember emelte magára tegnap reggel a fegyvert, hogy kioltsa életét, melynek lelki egyensúlyát anyagi zavarok ingatták meg. Gerő Viktor, Grosz József székesfejvári kereskedő fia, a budapesti V. kerületi főreáliskola tanára lőtte magát föbe a váci-köruti London-fogadóban. A golyó keresztülhatolt a fején és széttroncsolta a szemidegket. A szerencsétlen ember súlyos sebe mellett is — az orvosok véleménye szerint — föl fog gyógyulni, de szemévilágát örökre elveszti. Gerő Viktor 1852-ben született Székesfejvárott. Itt végezte középiskoláit is. Innen került föl az egyetemre, a hol szorgalmas tanulás után 24 éves

korában tanári oklevelet nyert. Több helyütt tanított aztán, míg végre 1896-ban a Markó-utcai reáliskolába nevezték ki helyettes tanárral, a hol máig is működött, míg a Róser-féle magániskolának már 18 éve rendes tanára volt. — Gerő — nejevel és két felnőtt gyermekével — tavaly júliusig lakott a Király-utczában, de ekkor Ujpestre költözött a Vasut-utca 37. szám alá s innen járt be naponta előadásaira. Tegnap még megtartotta óráit s egyóráját hazament. Lakásáról esti 7 óra tájban jött be és a London fogadóba szállott, a hol az első emeleten bérelt szobát. Egész éjszaka leveleket irt családjának, jóbarátainak, ismerőseinek és — egyet a rendőrségnek, melyben arra kéri, hogy ne boncoltassa föl. — Reggel fél 7 óra felé erős dördülés verte föl a szunnyadó fogadó csöndjét. A személyzet a folyosókra rohant és sorra próbálta az ajtók kilincseit, mignem Gerőét zárra találta. Bezúrták az ajtót s ott találták a boldogtalan tanárt átlőtt halántékkal, vértócsában fekvve, eszméletlenül ágya előtt a földön. Kezében revolvert szorongatott, melynek golyója a koponya jobb felén hatolt be és keresztül-furva egész fejét, a baloldalon távozott. — Az eszméletlenül fekvő öngyilkos mellé azonnal áthívták a szomszédokból a mentőket, a kik a szerencsétlen bekötötték és beszállították a Rökuskórházba. Déltájban észméletre tért Gerő Viktor, s a rendőrség megbízottja kihallgatta. Önként kivánczozott a halál után, mert — ugymond — lelki egyensúlyát megzavarta sok anyagi gondja. Azután ismét elvesztette eszméjét. Az orvosok ugy vélik, hogy a golyó Gerőnek homlokcsontján megsusztott és ugy futott — az agyvelőt meg nem sértve — körül, de széttroncsolta a szemidegket, — annyira, hogy ha föl is épül sebéből, szemévilágát elveszti.

— **Koszoru-megváltás.** A székesfehérvári takszék-pénztár a Hercege Ignác ravatalára szánt koszoru megváltása czimén 20 koronát adott a város szegényeinek.

— **Pályázati hirdetés.** Keszthelyen, Kolozsmonostoron és Kis-Szebenben tartandó *gyümölcsészeti tanfolyamra* Kis-Szebenben az állami faiskola területén folyó évi április hó 1-től 10-ig. Keszthelyen (a m. kir. gazdasági tanintézetben) márczius hó 21-től 30-ig, és Kolozsmonostoron (a m. kir. gazdasági tanintézetben) márczius hó 21-től április hó 4-ig gyümölcsészeti tanfolyamot rendeztetek. Célja ezen tanfolyamoknak: a) hogy ezen tanfolyamon a fiatalabb és a fatenyésztés iránt érdeklődő faiskola kezelő tanítók a faiskola kezelés és gyümölcsenyésztésben ugy elméletileg, mint gyakorlatilag szakszerű kiképzést nyerjenek, b) hogy a tanfolyamot sikerrel végzett faiskola-kezelő tanítók közül a községi faiskolákhoz alkalmas járási felügyelők legyenek a vármegyék által kiszemelhetők; és végül, c) hogy a gyümölcs termeléssel foglalkozó földbirtokosoknak alkalom adassék arra, hogy a gyümölcsfa nemesítés, kezelés és ápolásban kellő utmutatást nyerhessenek. Az egyes tanfolyamokra csakis 20 tanító fog az állam költségére felvétetni, akik egyenként 30 korona utátalányban és napi 3 korona ellátási díjban részesíttetni. Oly tanító, ki már ily tanfolyamban részt vett, nem pályázhatik. Felhívatiuk azon községi faiskola kezelő néptanítók, kik ezen tanfolyamon részt venni óhajtanak, hogy 1 koronás bélyeggel felszerelt kérvényeiket, a melyben lakóhelyük (vármegye és község) életkoruk, nyelvismeretük s a faiskolában töltött eddigi működésük felemlítendő és ezen körülmények közvetlen iskolai hatóságuk által is igazolandó, folyó évi *márczius hó 10-ig* bezárólag közvetlenül hozzáam terjesztsek fel. — Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni. Az állami ösztöndíj mellett felveendő faiskola kezelő tanítókön kívül mindegyik tanfolyamra fel fog még vétetni 3—4 földbirtokos és gazdatiszt is, a kik azonban

állami ellátásban nem részesülnek. Ez utóbbiak kérvényeiket szintén folyó évi *márczius hó 10-ig* ugyancsak hozzáam küldjék be. A tanfolyamot állami költségen végzett hallgatók az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos jelenlétében elméleti és gyakorlati vizsgálatot tesznek és ennek eredményéről bizonyítványt nyernek. *Magy. kir. földmívelésügyi miniszter.*

— **Kaland.** Egy jó családból való székesfejvári fiatalember, S. L., néhány évvel ezelőtt a fővárosba költözött, hol boldog, de törvénytelen szövetségben élt egy ügyes asszonykával. Jóforgalmu vendéglőjük és szatocsüzletük volt az egyik külvárosban, így tehát anyagi gondok nem igen háborgatták a fiatalokat s már el is határozták, hogy legközelebb törvényesen egybekelnek. Am a sors másképp ítelt, mint *Babulya* György, a sütő-utczai költő mondja. Valami *Vinczei Róza* nevezetű székesfejvári születésű kalandorné, ki az utóbbi időben gyakran látogatta S-ék vendéglőjét, veszedelmes elcsavarta a megfontoltság nélkül szűkölködő fiatalember fejét, kit szökésre csábított, miután sikerült vele elhitetnie, hogy ő egy somogymezei kiterjedt dominiumnak jog szerint való tulajdonosa. A tapasztalatlan ifju hajlott a szép szóra és a napokban elhagyva szeretteit, némi pénzzel és a szírénnel Székesfejvárra szökött, s itt a „Bárány“ fogadóba szálltak. A büntetés azonban csakhamar megérkezett a hűtlenül elhagyott asszony személyében, ki egy szép napon váratlanul meglepte a szökevényeket. Nem részletezzük a kínos találkozás izgató jelenetét, mely azzal végződött, hogy az ifju sürgösen visszautazott, a leányt pedig holmi lopási história miatt a székesfejvári rendőrség vette pártfogás alá.

— **Állatvasári kimutatás.** A bójti országos vásárra *felajtatott* összesen: ló és csikó 1416, ökör 683, tinó 340, tehén 531, tiszó 187, borjú 64, bika 30, sertés 171; eladatott: ló és csikó 1411, ökör, 371, tinó 231, tehén 450, tiszó 148, borjú 46, bika 23, sertés 146.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik felejtethetetlen drága jó fiunk halála alkalmával szives megjelenésükkel, részvényt nyilatkozataikkal és koszorúkkal bennünket megvigasztalni kíséreltek és kocsijaikat rendelkezésre bocsajtották ezen uton legmelyebb köszönetünket. *Szöke István és neje.*

— **Öt koronások.** Legközelebb megjelennek a forgalomban az új osztrák öt koronások. Az új pénznek ugyanaz az ezüsttartalma, mint a forintnak és az alakja nagyon tetszetős. Az egyik oldalán a király arcképe latin körirattal, amely megegyezik a korona körirattal, tehát a király nevét és címét tartalmazza. Az érem szélén a király jelmondata. A túlsó oldalon a császári sas ezzel a felirattal: *Quinque Coronae* és egy kis pajzsban az évszám. Ettől balra az 5-ös szám, jobbra rövidítve *Cor.* Még babérfűzér övezi körül mindezt, s ezen a fűzérén szimmetrikusan elhelyezve öt kerek pajzsocska. Az új pénz nagyságára nézve körülbelül a tallér nagyságának felel meg. Az öt koronás átmérője 36 milliméter, tehát hat milliméterrel több mint a forinté, tehát dacára annak, hogy harmadfélser nagyobb az ezüsttartalma, azért alig kényelmetlenebb a forintnál. Az öt koronások kibocsátásával egyidejűleg történik az ötforintosok bevonása is.

KÖZGAZDASÁG.

Tejszövetkezetekről.

Általános érdekénél fogva jónak látjuk Sierban János országos tejjgazdasági felügyelő Bihar vármegyében Eledsen tartott előadásának kivonatát alábbiakban közzétetni:

A szarvasmarhatenyésztésnek a helyi vi-

szonyokhoz mérten való felkarolása, a mezőgazdasági üzem-jövedelmességére igen kedvező befolyással van. Az egyoldalú gabonatermelést azo gazdák gyakori panaszá a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy a gabonatermeléseket nagyon ingatagga teszi azon sokféle állati és növényi károsítás és időjárási szélsőség, a melyekkel természetett gabonaféléink — a nem eléggé trágyázott — s e miatt szegényedő talajban, igen sok évben nem képesek megküzdeni. Azonban nemcsak a termések gyakori alacsony-sága, de a szintén kedvezőtlenül alakuló árviszonyok is nagyon ingatagga teszik azon gazdák zárméletét, akik egyoldalulag gabona termelést iznek s nem karolják fel az állattenyésztést is. Egyedül a viszonyoknak megfelelő állattenyésztés az, mely a gazdának egy joggal elvárható jövedelmet biztosít. Az állattenyésztés nagyobb arányú felkarolásával karöltve jár a nyerhető több trágyának révén a szántóföldek javulása arányában fokozódó gabonatermes is. Nem lehet tehát a gazdatársaknak eléggé ajánlani, hogy az állattenyésztésre s ezek között a szarvasmarhatenyésztésre különös gondot fordítsanak.

Nálunk igen sok vidéken azon téves nézet van elterjedve, hogy a tejtermelésre fősulyt helyezni nem érdemes, mert a tejet 5—6 krajczárnál magasabb áron értékesíteni nem lehet! Mily különösen hangzik az ilyen helyt nem álló érvelés, ha figyelembe vesszük, hogy p. o. Berlin körül, a hol a földek ára 4—5-ször oly magas és a hova a teheneknek adni szokott korpát nagy részben tőlünk vásárolják, a tejnek ára literenként szintén csak 5 krajczár körül ingadozik. Ha a berlinvidéki gazdák az o drága földeiken, a mi tőlünk vásárolt korpán tartott tehenszeteiket 5 krajczáros tej mellett is jövedelmezőnek találják, ugyebár nem lehet az, hogy nálunk, hol a földeknek ára sokkalta alacsonyabb s hol a takarmány is olcsóbb, 5 kros tejértékesítés mellett nem lehetne a tehenszertet haszonnal üzni? Igenis lehet, csak ki kell kellőleg használni a takarmányt! Ha olyan marhákat tenyészítünk, melyek évente csak körülbelül 1200 liter tejet adnak, valóban hátrányukra

billen a mérleg; hogy tehát tejgazdaságok után a kellő jövedelmünk meglegyen, arra kell törekednünk, hogy olyan marhákat, tenyészítsünk, a melynek tehenei sokkal bővebben tejelnek, de természetesen jobban kell teheneinket a szokott-nál etetni is, hogy jobban tejelhessenek.

A tejgazdaságok jövedelmességére igen szép példát nyújt Észak-Németország, Svédország és Norvégia, ottan a mezőgazdasági vállalkozás a tejgazdaságokra van alapítva, 1—1 olyan birtokosnak, mint a miho nálunk egy telkes gazda, van 25—30 tehene s ezek szolgáltatók fő és biztos jövedelmét, pedig a tejnek literje ottan sem értékesül 4—5 krajczárnál magasabb áron és daczára ennek a kis Dániának p. o. évente 90 forintot fizet Angolország csupán csak a tölük vett vajért; valóban elszomorító, hogy ezen példával szemben Magyarországon, a hova pedig tejtermékekért szintén sok millió forintot fizethetne a külföld, nemcsak hogy eddig nem jött be pénz, de sőt még mi fizetünk évente 3—400,000 forintot jobbadán sajrtért. De nemcsak Dánia, a német birodalom, a svédok stb. rengeteg vajat termelnek; s hogy daczára ennek, ezen termésben ninesen túltermelés, legfényesebben igazolja azon körülmény, hogy egyre szaporodnak azon gyárak, a melyek művaját készítenek.

Ha buzdító példát keresünk, hála Istennek, nem kell már messzire mennünk, vannak már hazánkban is tejszövetkezetek, a melyek igen szépen bizonyítják haladásukkal, hogy mennyire érdemes a tej- és vajtermeléssel foglalkozni.

1895-ik évben alakult Baranya vármegyében 3 községben az első szövetkezet; ezen 3 községben összeállott 436 gazda, a kiknek a szövetkezet megalakulása előtt évente összesen csak 3400 fnt bevételük volt tejből, s már 3 évi fennállás után ezen 3 község gazdái az 1895-ik évben 53646 fnt ára vajat adtak el. Ezen példa hatása nem maradt el, az 1896-ik évben alakult 8 új szövetkezet, 1897-ben 14, az 1898-ik évben 37 és az 1898-ik évben december hó végéig már ismét 93 új községi tejszövetkezet létesült s vette fel a működést. Hogy a tejszövetkezeteknek mily jóriási befolyásuk van a

gazdák jövedelmének szaporítására, mi sem igazolja jobban, mint azon példa, melyet a lefolyt évben volt alkalmunk tapasztalni. Az 1899-ik évben alakult Temes vármegyében az első szövetkezet s mert a szomszéd községek látták ennek előnyeit, ma már 22 községnek van tejszövetkezete, hogy pedig a gazdák bevételüket fokozzák, eladták rosszul tejelő teheneiket s 300,000 forint áru jó tenyészmarhát vásároltak. Ugyancsak felemlítendő Szeben vármegyében, a hol most van 52 szövetkezet alakulóban.

Az 1898-ik évben a szövetkezeti gazdák — akik pedig annak előtte alig birtak a tejből valamelyes csekélységet pénzeln, már 600,000 forint bevételt értek el, de csupán csak a tejnek a zsírja a vajért, mert e mellett a lefolyótt tejet a gazdák visszakapják.

Tévedés volna himni, hogy a tejszövetkezeteknek a haszna csupán csak abban nyilvánul, hogy a gazdák általa oly pénzhez jutnak, a minő bevételt eddig nem ismertek, mert nem kisebb az a haszon, mely bár a tejszövetkezetek révén, de nem a tejtermékekből, hanem azáltal éretik el, hogy a gazdák belátják, miszerint a jobban takarmányozott és jobban tejelő marhák után sokkal nagyobb jövedelmet élveznek, s ezen körülmény rántatja őket a több takarmánytermelés és több marhatartás előnyére, a minből ismét az következik, hogy a nyert több trágya által a földek is javulnak s bőségesbb gabonaterméseket engednek remélni.

(Vége köv.)

Felülös szerkesztő: Chay Antal.

HIRDETÉSEK
felvételnek
kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

DEBRECZENYI GYULA könyvnyomdája

== Székesfehérvár, Iskola-utca 4. sz. ==

A Fejérmegyei Napló kiadóhivatala

== Mindennemű nyomtatványok pontos és kifogástalan elkészítése. ==

M i n d e n
a „Fejérmegyei Naplót“ illető előfizetési és
hirdetési díjak ide intézendők.